

Comisia agricultură și industrie alimentară

R A P O R T

privind audierea publică a implementării Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate

În conformitate cu Planul de activitate pentru sesiunea de toamnă din anul 2019, Comisia agricultură și industrie alimentară a organizat și desfășurat la data de 27.11.2019 audierea publică pe marginea implementării Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, la care au participat reprezentanții Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, precum și reprezentanți ai mass-mediei.

În cadrul ședinței, conducerea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a menționat că, elaborarea și adoptarea Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate (în continuare - Legea nr. 66/2008) a fost condiționată, în primul rând, de necesitatea racordării normelor de asigurare a protecției indicațiilor geografice (IG), denumirilor de origine (DO) și a specialităților tradiționale garantate (STG) la standardele Uniunii Europene, prevăzute în Planul de Acțiuni Republica Moldova-Uniunea Europeană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 356/2005, iar, în al doilea rând, de necesitatea lichidării decalajului care s-a creat între prevederile Legii nr. 588/1995 privind mărcile și denumirile de origine a produselor (în continuare – Legea nr. 588/1995) și realitățile practice constatate în procesul aplicării acesteia.

Astfel, luând în considerare faptul că până la acel moment nu a existat o lege separată ce ar reglementa protecția IG, DO și a STG, prevederi privind protecția DO și IG fiind incluse doar numai în Legea nr. 588/1995, s-a decis elaborarea unui proiect nou de lege, care ar reglementa separat protecția obiectelor de proprietate intelectuală vizate.

Ca rezultat, Legea nr. 66/2008 reglementează sistemul de protecție al IG, DO și STG instituit conform Convenției de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale, din 20 martie 1883, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1328/1993, Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPs) și Aranjamentului de la Lisabona din 31 octombrie 1958 privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea lor internațională, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 1328/2000, precum și este conformată pe deplin cu prevederile Regulamentului Consiliului (CE)

nr. 510/2006 din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și denumirilor de origine pentru produsele agricole și alimentare, Regulamentului Consiliului (CE) nr. 509/2006 din 20 martie 2006 referitor la specialitățile tradiționale garantate pentru produsele agricole și alimentare și Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2004/48/CE din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, incluse la momentul actual în Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1151/2012 din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare.

Totodată, intrarea în vigoare a Legii nr. 66/2008 a condiționat elaborarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2010 (în continuare - Regulament) și Hotărârii Guvernului nr. 644/2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 644/2010).

Regulamentul menționat stabilește normele de procedură și condițiile de depunere a cererii de înregistrare a unei IG, DO sau STG, modul de completare a formularului cererii, condițiile în care o persoană fizică sau juridică poate depune o cerere, normele specifice aplicate documentelor anexate la cerere, conținutul caietului de sarcini, delimitarea ariei geografice, descrierea produsului și metodei de producere a acestuia, procedurile de examinare a cererii, a opoziției împotriva înregistrării, a înregistrării IG, DO sau STG, datele pentru publicare în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială al Republicii Moldova, precum și alte acțiuni aferente procedurilor nominalizate mai sus.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 644/2010 a fost creat cadrul instituțional necesar în temeiul prevederilor art. 33 alin. (1) și art. 34 alin. (1) din Legea nr. 66/2008 pentru a asigura funcționarea sistemului de protecție a IG, DO și STG.

Consolidarea cadrului normativ ce reglementează sistemul de protecție a IG, DO și STG constituie una dintre direcțiile prioritare ale dezvoltării acestui domeniu. Corespunzător, în acest scop, în anul 2016, prin Legea nr. 97, au fost operate modificări în Legea nr.66/2008, cele mai importante dintre acestea fiind axate în special pe simplificarea procedurilor pe care urmează să le parcurgă producătorii autohtoni, care doresc să beneficieze de avantajele oferite de sistemul de protecție a DO, IG și STG.

Totodată, o problemă majoră cu care se confruntă în prezent producătorii din Republica Moldova, beneficiari ai dreptului de utilizare a IG protejate, DO protejate și a STG, constituie lipsa organismelor de verificare/certificare a conformității pe unele categorii de produse desemnate cu IG, DO și a STG, fapt care determină necesitatea operării unor noi modificări în Legea nr. 66/2008, corespunzător Hotărârea Guvernului nr. 644/2010, pentru a asigura funcționarea sistemului de protecție, respectiv dreptul oricărui producător care respectă dispozițiile Legii nr. 66/2008 de a beneficia de un sistem de control oficial.

Ulterior, în vederea asigurării corespunderii normelor cadrului juridic în domeniul de referință noilor modificări și completări adoptate, dar și în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova urmare semnării Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte ratificat prin Legea nr. 112/2014 (în continuare – Acord de asociere RM-UE) s-a impus modificarea și completarea în modul corespunzător a Regulamentului cu norme ce ajustează mecanismul de înregistrare a IG, DO și STG și de eliberare a certificatelor dreptului de utilizare, inclusiv și norme care au scopul să uniformizeze terminologia utilizată pe tot cuprinsul Regulamentului (modificările respective au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 456/2017).

În conformitate cu prevederile statuate de cadrul normativ relevant, pentru produsele agricole și alimentare, a fost elaborată Reglementarea tehnică „Organizarea pieței vitivinicole” (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 356/2015) și Regulamentul privind procedura de omologare a caietului de sarcini pentru produsele agroalimentare cu denumiri de origine, indicații geografice și specialități tradiționale garantate (aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 149 din 04.08.2015).

Astfel, în temeiul cadrului normativ specificat mai sus, la momentul actual au fost înregistrate și beneficiază de protecție:

- 8 IG (CÓDRU, DIVIN, VALUL LUI TRAIAN, ȘTEFAN VODĂ, Rachiu de caise de Nimoreni, Dulceață din petale de trandafir Călărași, ZĂBRICENI, PISTIL DE VALEA RĂUTULUI);

- 3 DO (ROMĂNEȘTI, CIUMAI, BRÎNZĂ DE POPEASCA);

- 1 STG (PRUNE UMPLUTE CU MIEZ DE NUCĂ).

Este important de menționat că din 11 IG și DO menționate mai sus - 8 se bucură de protecție pe plan internațional în temeiul Acordului de asociere RM-UE. Pentru DO BRÎNZĂ DE POPEASCA și IG ZĂBRICENI este inițiată procedura de acordare a protecției în temeiul Acordului de asociere RM-UE. Urmează de asemenea să fie transmisă solicitarea și pentru IG PISTIL DE VALEA RĂUTULUI. În temeiul Acordului nominalizat în Republica Moldova sunt recunoscute și protejate 3739 IG și DO protejate în UE.

DO ROMĂNEȘTI de asemenea se bucură de protecție pe plan internațional în temeiul Aranjamentului de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională.

În Republica Moldova sunt delimitate trei zone cu indicații geografice protejate pentru vinuri, precum: IG ”Ștefan Vodă” (cu o asociație de 12 producători), IG ”Valul lui Traian” (cu o asociație de 19 producători), IG ”Codru” (cu o asociație de 17 producători). Din IG ”Divin” care include tot teritoriul Republicii Moldova fac parte 21 de producători de divin.

Suprafața totală de plantații de viță de vie luate la evidență pentru aceste scopuri reprezintă 9,2 mii ha, deținute de 78 vinării/viticultori înregistrați.

Volumul de vinuri cu IG declarate în anul de roadă 2018 a constituit 1,037 mil. dal iar volumul de vin materie primă destinat producerii distilatelor cu IG a constituit 1,488 mil. dal.

Este de menționat că, în cadrul Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii (aprobat prin Ordinul ANSA nr. 12 din 11.01.2019), pe parcursul anului 2019 au fost efectuate 9 controale planificate (oficiale) în cadrul cărora s-au prelevat 26 de mostre de vinuri cu IG și direcționate către laboratoarele acreditate pentru testările corespunzătoare. Controalele oficiale prevăd verificarea respectării caietelor de sarcini în ce privește producerea strugurilor, dotarea tehnico-tehnologică, calitatea organoleptică, analizele fizico-chimice și a indicilor de naturalețe a vinurilor cu IG.

Rezultatele analizelor de laborator efectuate au confirmat corespunderea vinurilor respective cu cerințele caietelor de sarcini și a actelor normative în vigoare.

Urmare semnării Acordului de Asociere RM-UE, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a interzis utilizarea în practica comercială directă sau indirectă exploatarea abuzivă, imitarea sau evocarea oricărei mențiuni a "denumirii de origine protejate" sau a "indicației geografice protejate" europene.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor va expedia, curând, un demers către secretariatul părții europene a Subcomitetului UE-RM pentru indicații geografice privind utilizarea desemnărilor "КАГОР" sau "KAGOR" la etichetarea sau marcarea vinurilor licoroase produse în Republica Moldova.

În altă ordine de idei, s-a relevat că domeniul IG, DO și STG deține o importanță strategică pentru dezvoltarea economică a țării, iar consolidarea și promovarea acestuia constituie o prioritate națională, în special în contextul semnării Acordului de Asociere RM-UE.

Reieșind din atribuțiile cu care a fost investită în temeiul Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, AGEPI a depus și continuă să depună eforturi impunătoare pentru consolidarea și promovarea sistemului de IG, DO, STG atât pe plan național, cât și internațional, ceea ce determină implementarea cât mai reușită a Legii nr. 66/2008.

În acest sens, AGEPI cu suportul obținut în cadrul proiectului UE „Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) în Republica Moldova”, a realizat o serie de acțiuni destinate tuturor actorilor din acest domeniu, atât la nivel de instituții statale implicate în înregistrarea, protecția și controlul respectării IG, DO și STG, cât și la nivel de producători de produse cu potențial de a beneficia de protecția juridică a acestor obiecte.

În context, menționăm activitatea privind elaborarea Ghidului practic pentru identificarea potențialelor produse ce pot fi promovate sub IG, DO sau recunoscute în calitate de STG în Republica Moldova. În baza Ghidului a fost realizat Studiul privind identificarea produselor, băuturilor, bucatelor și obiectelor de meșteșugărit pasibile înregistrării în calitate de IG, DO și STG în Republica Moldova. În rezultatul studiului au fost identificate 67 de produse cu potențial de comercializare sub o IG sau DO ori în calitate de STG. Studiul este accesibil online la adresa:

În vederea îmbunătățirii activității de control a instituțiilor de certificare și control din Republica Moldova a fost elaborat Ghidul privind controalele oficiale referitor la DO protejate, IG protejate și STG pentru produsele agricole și agroalimentare în Uniunea Europeană

De asemenea, la data de 24.09.2019 a fost lansată Harta interactivă pentru produsele tradiționale din Republica Moldova (www.harta-ig.agepi.gov.md/), care vine să asigure sustenabilitatea și continuitatea rezultatelor obținute în promovarea sistemului de IG. Elaborarea Hărții interactive a fost identificată ca o oportunitate de promovare a produselor tradiționale din Republica Moldova. Aceasta este un instrument util prin intermediul căruia orice persoană interesată, inclusiv turiști naționali și străini, vor avea posibilitatea de a ne explora țara și de a se informa despre produsele tradiționale din diferite regiuni ale acesteia.

Harta interactivă are 2 secțiuni de bază:

- a) Harta potențialelor indicații geografice;
- b) Harta indicațiilor geografice protejate.

Harta interactivă include: informații despre produsele tradiționale care ar putea să beneficieze de protecție prin IG protejată, DO protejată sau în calitate de STG, informații referitoare la IG și DO autohtone protejate, informații detaliate despre produse, datele de contact ale producătorilor sau asociațiilor de producători. Totodată, Harta permite căutarea informației în conformitate cu anumite criterii (unități administrativ-teritoriale, categorii de produse etc.).

De asemenea, AGEPI acordă permanent suportul necesar atât producătorilor, cât și autorităților implicate în funcționarea sistemului IG, DO, STG. În scopul asigurării asistenței consultative multilaterale pe data de 11 martie 2019 AGEPI a lansat un nou serviciu gratuit, astfel implementând procedura de verificare prealabilă a formularelor cererilor de înregistrare a IG, DO, STG.

Până la aceste momente, de serviciul dat a beneficiat un solicitant, care ulterior pe data de 24 aprilie 2019 a depus cererea de înregistrare a DO Agriș de Mărinici.

Promovarea cunoștințelor din domeniul IG, DO, STG se realizează de asemenea în cadrul cursurilor de instruire „Protecția proprietății intelectuale”, organizate anual de AGEPI. Planul de învățământ al cursurilor de instruire conține un număr total de 148 de ore de studii, dintre care 12 ore sunt destinate pentru IG, DO, STG.

Consolidarea instituției mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală pe segmentul IG, DO, STG constituie o acțiune prioritară a AGEPI, urmare cărui fapt s-a înregistrat creșterea interesului acestora față de domeniul abordat. Spre exemplu, în anul 2019, 8 mandatarilor autorizați au susținut examenul de calificare și au fost atestați și pentru domeniul IG, DO, STG. În total 33 mandatarilor sunt atestați pentru domeniul IG, DO, STG.

Totodată, în vederea asigurării accesului la informații utile referitor la IG, DO, STG, pe pagina AGEPI a fost creată rubrica „Indicații geografice, Denumiri de origine și Specialități tradiționale garantate”. Relevant în acest sens este oferirea accesului gratuit la baza de date “Indicații geografice” ce include IG, DO depuse prin procedura națională și IG, DO din UE pentru care se asigură protecție în baza Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și baza de date gestionată de OMPI ce include DO protejate în baza Acordului de la Lisabona privind protecția și înregistrarea internațională a denumirilor de origine.

De asemenea, continuu sunt realizate activități de promovare a sistemului național de protecție a IG, DO sau STG ce au menirea de a evidenția importanța acestuia, fiind diseminate informații în acest sens în cadrul evenimentelor la nivel

național și internațional organizate de AGEPI sau în cadrul cărora AGEPI participă în calitate de partener.

Membrii Comisiei au abordat aspecte: cu privire la efectuarea practică a evaluării conformității produselor protejate; privind mecanismul de responsabilizare/sanționare a abaterilor de la cerințele stabilite și abordări cu privire la reabilitarea producătorilor; privind costurile de înregistrare și posibilitatea diminuării acestora pentru stimularea producătorilor în acest proces; privind mediatizarea și măsurile de promovare a respectivelor sisteme de producție; privind instruirile angajaților implicați în procesul de control și investigațiile de laborator efectuate; privind partajarea responsabilităților autorităților publice și producătorii implicați; privind responsabilitatea părților implicate în proces; privind competențele entităților publice relevante, etc.

În context, Comisia agricultură și industrie alimentară va continua monitorizarea implementării Legii nr. 66/2008 solicitând entităților publice relevante identificarea și formularea soluțiilor în ceea ce privește verificarea/certificarea conformității pe unele categorii de produse agroalimentare desemnate cu IG, DO și a STG (cu excepția produselor vitivinicole), pentru care reprezentanții AGEPI au indicat lipsa organismelor de verificare/certificare a conformității aspect ce reprezintă o problemă majoră cu care se confruntă în prezent producătorii autohtoni.

Radu MUDREAC
Președintele Comisiei